

DOOR EEN POSTDUIF

DOOR W. METS Tz.

«Arie, maak de kachel aan,» zei schipper Teun tegen den jongsten van zijn beide knechts, een knaap van vijftien jaar.

«De schipper krijgt trek in 'n bakje koffie, Arie,» voegde Hein Beugel, de twintigjarige knecht, zijn jongeren makker toe.

«Net of jij ook niet 'n bakje zoudt lusten,» zei Arie vrijmoedig.

«O, als 't dáár om te doen is, dan wel twee,» antwoordde Hein, en begon meteen eens aan de pomp te trekken.

Dit was niet noodig wegens lekage, maar door 't afspoelen van 't dek was er een beetje water in de schuit gelooopen, en Hein was van meening, dat water buiten boord moest blijven.

's Morgens vroeg was «De vrouw Alida», zooals 't vaartuijge heette, reeds uitgezeild, om een beugschot ¹⁾ buiten de «gronden» ²⁾, in de Noordzee te doen.

't Was al diep in 't najaar en onder de kust werden hier en daar flinke scholen schelvisch aangetroffen.

De visschers moesten zich daarom wind en weer ten nutte maken, om van de kostbare visch zooveel buit te maken, als maar eenigszins mogelijk was.

Nu eens deden de visschers een nachtschot en dan weer 'n dagschot,

al naar gelang het getij dit 't best mogelijk maakte.

Het beugvisschen was heel iets anders dan 't korren ¹⁾, omdat 't veel meer werk gaf en met groot beleid moest geschieden.

Eerst moesten de beuglijnen zoodanig worden neergelegd, dat ze niet in elkander konden verwarren. Dan moesten de zijlijntjes, waaraan de hoeken waren bevestigd, achter houten steunsels worden vastgehaakt en daarna begon 't «aan-azen» — een koud en lastig werkje.

Dit aanazen bestond hierin, dat een smal mootje versche haring of eenig ander aas, aan den hoek moest worden bevestigd.

Arie, de jongste van de drie visschers, die de bemanning uitmaakten van «De vrouw Alida», deed in dit werk voor zijn oudere makkers niet onder.

De schipper beweerde zelfs ronduit, dat de jongen 't nog vlugger deed dan hij zelf.

Nu was men uitgezeild, om een dagschot te doen, ofschoon 't visschen bij nacht, wanneer 't met de beug geschiedde, gewoonlijk meer voordeel opleverde.

Aangezien er uit 't Zuid-Westen 'n «labberkoeltje» woei, zooals de schipper 't flauwe briesje noemde, schoot «De vrouw Alida» niet hard op.

¹⁾ *beugschot*: visschen met de beug. Met de beug vangt men o. a. schelvisch. 't Is een 70 M. lange lijn, waaraan op gelijke afstanden dwarslijntjes zijn vastgemaakt, die van vischhaken voorzien zijn; aan deze vischhaken is 't aas bevestigd, waarmee men de visch lokt.

²⁾ *gronden* = zandbanken.

¹⁾ *korren* = visschen met de kor. Een kor is een ijzeren raam van rechthoekigen vorm met scherpen onderkant. Er is een zakvormig net aan bevestigd, dat over den zeebodem sleept en men vangt er o. a. oesters en garnalen mee.

Het aanzien had reeds vroeg in den morgen plaats gehad, bij 't onzekere licht van een scheepalantaren. De beug lag dus gereed en kon, zoodra men op de vischplaats gekomen was, terstond geschoten worden. 't Zou bij den tragen voortgang echter nog wel drie uren duren, eer men zoover kon zijn.

Een half uurtje later genoten onze visschers van een kom warme koffie, en lieten zich daarbij de stevige boterhammen terdege smaken.

't Ontbijt was nog niet genuttigd, toen Hein zei: «Ik geloof, dat 't mistig wordt.»

«Je hebt gelijk,» antwoordde de schipper, «zet maar even 't kompas klaar.»

«'t Staat daar al,» hernam Hein, «daar onder m'n jas. Wacht, ik zal m'n jomper ¹⁾ er even afnemen.

Dit geschiedde, doch geen der visschers zag, hoe uit den binnenzak een stalen tabaksdoos achter 't kompas was gegleden. Even later zei Arie: «'t Wordt stokmistig.»

«Ja, jongen, zoo dik als teer,» bevestigde de schipper.

«Dan is 't net goed schelvischweer, heb ik wel eens gehoord,» merkte Hein op.

«Als 't maar waar is,» mompelde de schipper.

«Weet je wel,» vroeg Arie, «waar dat gezegde vandaan komt?»

«Welk gezegde bedoel je?»

«Wel, van dat schelvischweer.»

«Nee, weet jij dat dan?»

«Ja, ik heb 't op school eens door meester hooren vertellen.»

«Nou, die zal 't wel weten,» spotte de schipper.

«Zeker weet die 't,» sprak Arie geraakt; «die weet meer dan wij met z'n drieën.»

«Ook van 't visschen, denk ik,» zei Hein, twijfelachtig de schouders optrekken. «Nou, wat heeft jouw meester er je dan van verteld?» vroeg de schipper eenigzins nieuwsgierig.

«Nou dan,» antwoordde Arie, blijkbaar al 't gewicht gevoelende van zijn bevoegdheid, om aan andere menschen zulk een belangrijke verklaring te doen; «meester zei, dat in den Franschen tijd, toen ons land ook door Frankrijk was ingelijfd, de Engelschen op zee niet alleen onze koopvaardijvloot, maar ook onze visschers overlast aandeden. Als zij 'n visschersvaartuigje te pakken konden krijgen, dan enterden de Engelschen het en stalen alle visch. Daarom voeren de visschers 't liefst uit hij mistig weer, dan konden de Engelsche roovers hen moeilijk zien en dan zeiden de visschers: «Nu is 't goed schelvischweer.»

«Zou daar dat gezegde van afkomstig zijn?»

«Meester zei 't tenminste.»

«Nou, onmogelijk is 't niet.»

Toen wendde de schipper zich tot Hein met de vraag: «Zie je nu nog geen ton?»

De knecht had al geruimen tijd naar 't baken uitgekeken, maar 't nog niet te zien kunnen krijgen.

Dit bevreemde den schipper des te meer, omdat men naar zijn berekening reeds verder moest zijn gevorderd.

Wat overigens het nauwkeurige sturen betreft, daarin konden weinig visschers met schipper Teun wedijveren.

1) Jekker.

Met de grootste zekerheid stuurde hij zelfs op een kwartstreek van 't kompas. 't Zou echter weldra op onaangename wijze opgelost worden, waarom Hein de bakenton nog niet zag.

Eensklaps toch kwam 't zwaard van onder de lij van 't vaartuig onheispelend omhoog schieten en schuurde de bodem der schuit hoorbaar over den zandigen bodem.

Nog een paar seconden later zat «De vrouw Alida» onbeweeglijk vast op een zandbank, die met laag water geheel droog kwam te liggen.

«Hoe is dat nou mogelijk?» mopperde de schipper, deerlijk uit zijn humeur.

Zoo iets was hem nog nooit gebeurd.

«We zitten zoo vast als Haarlem,» antwoordde Hein.

«Dat weet m'n meue wel; maar ik begrijp er geen lor van, hoe we zoo ver buiten koers zijn geraakt.»

«Is 't kompas wel in orde, schipper?» vroeg Arie, nog al snugger voor zoo'n jong maatje.

«'t Kompas was gisteren puik in orde; daar kan niets aan haperen.»

In weerwil van deze verzekering, liet schipper Teun toch even 't oog met wat meer aandacht over 't nachthuisje gaan, zooals 't hokje genoemd wordt, dat tot bewaarplaats van 't kompas dient.

Toen zag hij met schrik, hoe Hein's stalen tabaksdoos precies in dat nachthuisje was gegleden en tusschen den koperen rand en 't houten beschot bekneld was geraakt.

't Staal van die tabaksdoos had een paar streken miswijzing doen ontstaan, en zoo had 't ongeval kunnen plaatsgrijpen.

«Dat is nou ook 'n domme streek,» barstte de schipper los bij de ontdekking der oorzaak.

«Maar schipper,» trachtte Hein te kalmeeren, «wie kon daarvoor nou waken?»

«Je moet nooit ijzer of staal bij 'n kompas plaatsen, dat's nooit goed,» mopperde schipper Teun.

Toen greep hij 'n vaarboom en riep tot zijn beide makkers: «Laten we maar dadelijk probeeren, of we de schuit er nog kunnen afzetten; 't is precies hoog water.»

Ook Hein had nu 'n vaarboom buiten boord geplaatst en duwde er met alle macht tegen, om te beproeven, het vaartuig achteruit te doen deinzen.

Arie was met 'n langen haak op dezelfde wijze werk'aam.

De drie visschers duwen en persten, dat hun de aderen op 't voorhoofd zwoilen, doch de schuit bleef muurvast op de zandbank rusten.

«Als wij eens schreeuwden!» stelde Hein voor, «dan kwam er wel een kameraad helpen; alle schuiten kunnen nog niet buitengaats zijn.»

«Houd asjeblief je mond,» antwoordde schipper Teun op dat voorstel; «als de anderen 't wisten, zouden ze ons hartelijk uitlachen om onze stommigheid! En daar bedank ik voor.»

Hein hield zich overtuigd, dat zijn schipper gelijk had en zweeg dus verder maar.

Alle pogingen, om vlot te komen, mislukten, en onze visschers moesten geduldig een volgend vloedgetij afwachten.

't Nachtgetij bracht evenwel nog minder water en weerloos bleef «De vrouw Alida» ook 's nachts nog zitten.

De mist was, zoo mogelijk, nog dichter dan op den dag.

't Was een vervelende geschiedenis en nog erger kon het geval worden, als de schuit ook met het volgend vloedgetij niet vlot kwam.

Er werd gewoonlijk maar voor één dag eten meegevoerd en ook de voorraad drinkwater was niet groot.

Toen de drie visschers den volgenden morgen den dikken mist met de oogen poogden te doorboren, streek uit den ondoorzichtigen nevel eensklaps een levend schepsel op de schuit neer.

Arie had 't dier het eerst gezien en behendig gegrepen.

't Was 'n fraaie postduif.

Ook de gummi ringetjes, waarop letters en cijfers voorkwamen, om de pootjes van den vogel bevestigd, wezen dit dadelijk aan.

Luid klopte 't hartje in 't lijf van den doodelijk vermoeiden vogel.

De duif scheen geheel uitgeput.

«Ik zal 'm 'n beetje water geven en 'n reepje brood,» zei de jongen medelijdend.

«Voorzichtig aan,» antwoordde de schipper; «we hebben niet veel te missen.»

«Och,» hernam Arie, «dan neem ik straks maar 'n stukkie minder. Het arme dier is driekwart dood.»

Arie nam den vogel mee in 't vooronder, zette 't een kom, half gevuld met water, voor en legde er enkele stukjes brood naast.

't Diertje was echter te versuft en te veel ontdaan, om iets, van alles wat 't zoo gul was voorgezet, te kunnen nuttigen.

't Duurde wel 'n half uur vóór de

postduif weer in zooverre was bekomen, dat 't zich begon te bemoeien met datgene, wat zoo gastvrij was aangeboden.

Toen dronk ze de kom bijna leeg en daarna deed ze zich te goed aan het gereed liggende brood.

Arie meende nu niets beters te kunnen doen, dan de duif te bewaren onder 'n omgekeerde turfmand.

Liet hij den vogel weer uitvliegen, dan zou die bij den zwaren mist misschien den dood in zee vinden.

Voor de visschers zelf werd 't aldus 'n hopelooze toestand. Eer 't weer avond was, had men alle levensmiddelen opgebruikt. Voor ieder restten nog een paar kommen drinkwater, en dan zou ook dat zijn opgeteerd.

't Scheen, of de mist niet wilde wijken en of ieder vloedgetij nog minder water aanvoerde dan 't vorige.

Wat zouden ze thuis ongerust zijn! Niemand toch zou op de gedachte komen, dat schipper Teun aan den grond zou zijn gevaren, en met zijn vaartuig ergens hulpeloos op 'n zandbank zat. Iedereen toch wist, dat hij met de vaarwaters, stroomen en banken, minstens zoo goed bekend was als de allerbeste van de vloot. Veeleer zou men gaan denken, dat hij op de visscherij aangevaren en gezonken moest zijn.

Als de mist nog 'n etmaal aanhield, zag 't er bedenkelijk genoeg uit voor onze visschers. Gisteren was de laatste druppel water genoten.

Nu begon ook de honger te knagen en werd de toestand ieder uur zorgwekkender.

Wat te doen onder deze omstandigheden?

Zij zouden niets vermogen, om zich zelf te kunnen helpen; de redding zou van buiten moeten komen.

«Laten wij de duif doodmaken en opeten,» stelde Hein voor; «'t is wel niet veel voor ons drieën, maar toch altijd beter dan niets.»

«Je hebt gelijk, Hein,» stemde de schipper toe.

Arie scheen in tweestrijd te verkeeren.

Ook hij had honger, ergen honger; maar toch gevoelde hij ook innig medelijden met de duif, die hen door de openingen in de mand zoo trouwhartig aankeek.

«Arie, draai 'm den hals maar om,» zei Hein.

«Zou dat beest ons niet kunnen redden?» vroeg de jongen eensklaps,

«Dat beestje ons redden? Ik zou niet weten op welke manier,» voegde de schipper hem toe.

«'t is een postduif,» zei Arie.

«Nou, wat beteekent dat?»

«Ik heb wel eens gehoord, dat zulke vogels zelfs in 't donker en bij mist den weg naar huis weten te vinden.»

«Nou, wat zou dat?»

«En dat ze dan ook met briefjes wel eens allerlei berichten overbrengen.»

«Dus jij zoudt door dien vogel bericht willen zenden, dat wij hier vastzitten, zonder eten en drinken aan boord?»

«Juist, schipper.»

«'t is 'n kansje; maar 'n heel klein kansje voor ons. Als we 't beest opeten, helpt 't ons toch óók niet veel. Heb je papier?»

«Nee, schipper!»

«Ook geen potlood?»

«Ja, 'n klein stukkie.»

«Wacht eens: ik zal 'n stukje papier van dien tabakszak scheuren. Schrijf jij daar nu op: Vrouw Alida zit op zandplaat, zonder eten en drinken aan boord. Help spoedig. «Teunis Visser.»

In een oogwenk had de jongen geschreven, wat door den schipper gedictieerd was. Toen rolde hij het reepje papier heel dunnetjes op.

Schipper Teun deed er 'n eindje nettegaren om en bond 't om 'n poot van de duif, die door Hein voorzichtig werd vastgehouden.

Toen alles klaar was, bracht Arie de duif naar boven en zette 't beestje op den helmstok ¹⁾ neer.

Zoodra de duif zich vrij voelde, sloeg zij de vleugels wijd uit en vloog naar omhoog. In wijde kringen ging zij om den mast al hooger en hooger en eenige minuten later was zij in den dikken mist verdwenen.

«Nu zijn wij net als Noach in de ark,» kon Hein niet nalaten op te merken: «die liet óók een duif uit, om op onderzoek weg te vliegen.»

Nog altijd duurde de mist voort en ook 't nieuwe vloedgetij kwam al niet hooger dan 't vorige.

De visschers spraken weinig. Ieder van 't drietal gaf zich over aan sombere overdenkingen.

«Als er vandaag geen verandering komt,» zei schipper Teun ten laatste, «moeten wij morgen eens met de kor als 'n zegen te water gaan. 't Moet al slecht loopen, als we niet 'n paar vischjes vangen, onverschillig wat dan ook. Zoo houden wij 't geen dag meer uit.»

1) Ruerpen.

«En m'n tong zit haast vast aan m'n gehemelte,» antwoordde Hein, «ik heb evenveel behoefte aan water als aan brood.»

't Liep reeds tegen den avond, toen de drie gevangenen nog eens in den mist rondtuurden.

«Hoor,» zei Arie eensklaps, «'t is of ik de riemen van een roeiboort hoor.»

In gespannen verwachting luisterden zij nu alle drie.

«Ja, ik hoor óók wat!» sprak schipper Teun, en liet er op volgen: «Hein, blaas gauw op den hoorn!»

Arie was zijn ouderen makker reeds voor, en greep uit de boegkooi een vervaarlijk groote schelp.

Aan 't puntige gedeelte er van was een kleine opening gemaakt.

Deze plaatste Arie aan den mond en blies toen uit alle macht.

Een dof getoet, als van een koe-hoorn, drong door den mist en plantte zich over de wijde zee voort. Even later steeg een luid «hallo» uit de verte op. Ook werd 't geluid van roeiriemen duidelijker vernomen.

Met al de kracht van zijn longen blies Arie andermaal en luider klonk 't hallo-geroep.

Godlof, daar kwam uitredding.

Eenige minuten later konden de visschers den donkeren vorm van een roeiboort onderscheiden.

Vier visschers naderden in 'n flinke roeiboort en schoten weldra op zijde van «De vrouw Alida». In de boot was een flink vat met water meegebracht, benevens een mand met brood, een potje boter, een pakje koffie en zoo al meer.

Zonder aan iets anders te denken,

sprongen de drie visschers in de boot en wierpen zich letterlijk op 't vat met water. Na eens flink te hebben gedronken, begroetten zij de makkers, die tot hun redding waren gekomen. Deze reikten nu brood en boter aan de drie hongerigen toe en vertelden onderwijl, hoe, even na den middag, een auto uit de naaste stad was gekomen met 't bericht, dat op 't buiten van den heer Mierhoven, kort te voren een duif was aangekomen, die eenige dagen geleden van een mailboot in zee was opgelaten.

't Beesje had 'n briefje aan den poot gehad, waarop vermeld stond, welk auto aan de opvarenden van «De vrouw Alida» bereid was geworden.

Gelukkig dat de heer Mierhoven dat briefje had opgemerkt en terstond zijn chauffeur had uitgezonden met de auto, om 't belangrijk bericht naar 't visschersdorp over te brengen. Zoo was 't mogelijk geworden, hulp te komen brengen.

«Nu blijven wij vannacht bij jelu! aan boord,» zeiden de helpers. «Morgen komt een schuit naar hier en dan zullen wij er ook wel in slagen, om met hoog water 't vaarttuig weer vlot te brengen.»

Gezellig bleven de visschers tot 's avonds laat praten en natuurlijk werden daarbij allerlei beschouwingen uitgesproken over het belangrijk deel, dat de postduif aan deze redding had gehad. Arie was natuurlijk de held van 't oogenblik, omdat van hem 't denkbeeld was uitgegaan, om de duif van 'n briefje te voorzien.

Ook den volgenden morgen was 't nog even mistig als te voren.

Er werd aan boord van «De vrouw

Allida reeds vroegtijdig dapper op de schelp geblazen, om 't vaartuig, dat ter hulp zou komen, de plaats aan te wijzen, waar 't visschersscheepje nog altoos onbeweeglijk vastzat.

Weldra werd geroep vernomen, als antwoord op 't getoeter op de schelp.

De roeiboot ging de schuit tegemoet. Dit vaartuig naderde voorzichtig de zandbank, om te voorkomen, dat 't óók aan den grond geraakte. Te voren was een anker uitgesmeten. Toen bracht de roeiboot een zwaren tros aan boord van «De vrouw Alida». Daarna werd begonnen, om alle voorwerpen van eenige zwaarte met de roeiboot op 't andere vaartuig over te brengen.

Zelfs 't anker, de zeilen en de touwen van «De vrouw Alida», met de netten, zwaarden en rondhouten, werden op 't andere scheepje overgebracht.

Tegen hoog water begon het hulpvaartuig 't anker te winden.

De tros, waarmede beide scheepjes aan elkaar waren verbonden, kwam stijf en begon al meer en meer te spannen, naarmate sterker aan den ankerketting werd gedraaid.

Eindelijk kwam er eenige beweging in 't gestrande vaartuig en ten slotte gleed «De vrouw Alida», die vijf etmalen op de zandbank had gezeten, naar de diepte af en dreef als 'n meeuw op de spiegelgladde oppervlakte der kalme zee.

Tegen den avond kwam het vaartuig in behouden haven aan.

Dat was een blij weerzien, toen de vermisten tot hun huisgenooten weerkeerden!

Ieder had er den mond vol van, hoe feitelijk 'n kleine postduif 't voorname deel had gehad aan deze wonderbare redding.

WIST JE DAT AL?

$$\begin{aligned}
 0 \times 9 + 1 &= 1 \\
 1 \times 9 + 2 &= 11 \\
 12 \times 9 + 3 &= 111 \\
 123 \times 9 + 4 &= 1111 \\
 1234 \times 9 + 5 &= 11111 \\
 12345 \times 9 + 6 &= 111111 \\
 123456 \times 9 + 7 &= 1111111 \\
 1234567 \times 9 + 8 &= 11111111 \\
 12345678 \times 9 + 9 &= 111111111
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 1 \times 8 + 1 &= 9 \\
 12 \times 8 + 2 &= 98 \\
 123 \times 8 + 3 &= 987 \\
 1234 \times 8 + 4 &= 9876 \\
 12345 \times 8 + 5 &= 98765 \\
 123456 \times 8 + 6 &= 987654 \\
 1234567 \times 8 + 7 &= 9876543 \\
 12345678 \times 8 + 8 &= 98765432 \\
 123456789 \times 8 + 9 &= 987654321
 \end{aligned}$$

L. J. A.